GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
יש לענות על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור שאלה אחת לפחות שיש בה מקור.
(2×50) – סך הכול – 100 נקודות.
שימו לב: תלמידים שאושר להם מבחן מותאם אינם חייבים לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
נספח: לשאלה 1 (מפות).
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

בית שני – מעם מקדש לעם הספר

ענו על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 50 נקודות).
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור שאלה אחת לפחות שיש בה מקור.

1. מקור – הממלכה החשמונאית

(50 נקודות)
(ראו בנספח: נספח לשאלה 1 – מפות: מפה 1 – מדינת החשמונאים בראשיתה, נספח לשאלה 1 – מפות: מפה 2 – מדינת החשמונאים בשיאה)

א. בנספח לשאלה זו מוצגות שתי מפות: מדינת החשמונאים בראשיתה (מפה 1) ומדינת החשמונאים בשיאה (מפה 2).
– על פי מה שלמדתם, הציגו את המדיניות של השליטים החשמונאים בתחום הטריטוריאלי ובתחום הדמוגרפי.
– הסבירו כיצד מדיניות זו באה לידי ביטוי במפות 1–2 שבנספח. בססו את תשובתכם על שלוש דוגמאות מן המפות (דוגמה אחת לפחות מכל תחום).

(30 נקודות)

ב. הסבירו את המניעים של השליטים החשמונאים לאמץ את התרבות ההלניסטית, והביאו שלוש דוגמאות לתופעה זו.

(20 נקודות)

2. הורדוס

(50 נקודות)

א. להורדוס היה יחס מורכב כלפי בית חשמונאי.
– הסבירו קביעה זו באמצעות שתי דרכי פעולה שנקט הורדוס כלפי בית חשמונאי.
– הציגו שתי סיבות ליחס זה.

(25 נקודות)

ב. הסבירו כיצד מפעלי הבנייה של הורדוס מעידים על היותו "מלך חסות". בססו את תשובתכם על שלוש דוגמאות.

(25 נקודות)

3. מקור – תקופת הנציבים הרומאים

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניכם קטע מן הספר "תולדות מלחמת היהודים ברומאים" מאת יוסף בן מתתיהו. בקטע מתוארות התרחשויות שאירעו ביהודה בתקופת הנציבים הרומאים אַלְבִּינוּס ופְלוֹרוּס.)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

א. הסבירו את מדיניות "השלטון הישיר" של רומא.
מה היו התפקידים והסמכויות של הנציבים הרומאים?
(20 נקודות)

ב. לפניכם קטע מן הספר "תולדות מלחמת היהודים ברומאים" מאת יוסף בן מתתיהו. בקטע מתוארות התרחשויות שאירעו ביהודה בתקופת הנציבים הרומאים אַלְבִּינוּס ופְלוֹרוּס.
– הסבירו כיצד שלושה מן המאפיינים של שלטון הנציבים הרומאים ביהודה באים לידי ביטוי בקטע.
– על פי מה שלמדתם, כיצד השפיעו שניים מן המאפיינים שהסברתם על פרוץ המרד הגדול?
(30 נקודות)

4. מירושלים ליבנה

(50 נקודות)

א. הציגו את המרכזיות של בית המקדש בחיי העם היהודי, והסבירו שתיים מן הסכנות שנשקפו לעם היהודי עם חורבן בית המקדש בשנת 70 לספירה.
(25 נקודות)

ב. לאחר החורבן פעלו חכמי יבנה לשיקום החיים היהודיים בהיעדר מקדש. פעילות זו התאפיינה בהמשכיות בצד חדשנות.
הסבירו קביעה זו ובססו אותה על שלוש דוגמאות.
(25 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

לפניכם קטע מן הספר "תולדות מלחמת היהודים ברומאים" מאת יוסף בן מתתיהו. בקטע מתוארות התרחשויות שאירעו ביהודה בתקופת הנציבים הרומאים אַלְבִּינוּס ופְּלוֹרוּס.

כזה היה אלבינוס, אך בהשוואה לגֶסְיוּס פלורוס שבא אחריו היה הטוב באנשים והישר באדם. בעוד שאלבינוס ביצע את מרבית מעשי הרשע שלו בסתר ובמסווה, הציג גסיוס [פלורוס] את הפשעים שפשע בעם לראווה לעיני כול. ...לא פסח [לא דילג] על כל סוג של שוד או התעללות. באכזריותו לא ידע רָחֵם, וברשעותו לא ידע בושה; איש לא השכיל כמוהו לסלף [לעוות] את האמת או למצוא דרכי עורמה לבצע את נכלוליו [מזימותיו]. ...הוא בזז ערים שלמות והחריב קהילות במלואן; למעשה הכריז כי לכל איש נתונה הרשות לשדוד ולגזול, בתנאי שהוא עצמו יקבל את חלקו בָּשָׁלל. וכך אירע שבגלל תאוות הבצע שלו היו כל הערים לשממה, ורבים נטשו את נחלת אבותיהם ונמלטו לפרובינקיות [מחוזות] זרות.

...בינתיים שָׁבוּ [מרומא] היוונים של קיסריה, שזכו במשפט לפני נֵרוֹן [קיסר], והביאו עימם את פסק הדין הכתוב*, האומר שהם יהיו שליטי העיר; ומכאן החלה המלחמה...

אירועים אלה עוררו תרעומת רבה בירושלים, אך לפי שעה כבשו בני העיר את זעמם [התאפקו]. אולם פלורוס — כאילו נִשְׂכַּר לְלַבּוֹת [להגביר] את אש המלחמה — שלח להוציא שבע־עשרה כיכרות כסף מאוצר המקדש, בתואנה שהם דרושים לצרכיו של קיסר. מייד אחזה סערת רוחות בעם, ומכל עבר באו אנשים בריצה אל הר הבית ובזעקות נוקבות קראו בשם קיסר והתחננו שישחררם מעריצותו של פלורוס.

- פסק דין במחלוקת שפרצה בין הנוצרים ליהודים בקיסריה.

(י' בן מתתיהו, תולדות מלחמת היהודים ברומאים, תרגום: ליזה אולמן, כרמל, 2011, עמ' 254–256)

נספח לשאלה 1 – מפות: מפה 1 – מדינת החשמונאים בראשיתה

תיאור המפה: מפה בשחור־לבן של ארץ־ישראל ועבר הירדן – קו החוף של הים התיכון (באפור כהה), נהר הירדן, ים כנרת וים המלח. מקרא: יישוב יהודי (סמל מגן דוד); יישוב לא יהודי (משולש שחור); יישוב מעורב (מגן דוד ומשולש זה על זה); מדינת החשמונאים (שטח אפור מוקף קו מקווקו).

שמות האזורים במפה: פֵּניקיה, גליל, גולן, בשן, גלעד, שומרון, יהודה, אֱדוֹם, מואב, נַבָּטִים.

תחום מדינת החשמונאים (השטח המקווקו): שטח קטן ביהודה בלבד – סביב ירושלים, מן הירדן והקצה הצפוני של ים המלח במזרח ועד סמוך למודיעין במערב; בתוכו ירושלים ובית חורון, ומודיעין על קו הגבול.

היישובים המסומנים (מצפון לדרום): פַּניון – יישוב לא יהודי; ארבל – יישוב יהודי; גמלא – יישוב יהודי; דור – יישוב לא יהודי; סְקִיתוֹפּוֹלִיס (בית שאן) – יישוב מעורב; שומרון – יישוב לא יהודי; שכם – יישוב מעורב; מודיעין – יישוב יהודי; בית חורון – יישוב יהודי; גזר – יישוב לא יהודי (מחוץ לתחום המדינה); ירושלים – יישוב יהודי; אדוריים – יישוב לא יהודי (באדום, מחוץ לתחום המדינה).

מפה 1 – מדינת החשמונאים בראשיתה

נספח לשאלה 1 – מפות: מפה 2 – מדינת החשמונאים בשיאה

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

תיאור המפה: אותה מפת בסיס של ארץ־ישראל ועבר הירדן – קו החוף של הים התיכון, נהר הירדן, ים כנרת וים המלח. מקרא: יישוב יהודי (סמל מגן דוד); יישוב לא יהודי (משולש שחור); יישוב מעורב (מגן דוד ומשולש זה על זה); מדינת החשמונאים (שטח אפור מוקף קו מקווקו).

שמות האזורים במפה: פֶּניקיה, גליל, גולן, בשן, גלעד, שומרון, יהודה, אֱדוֹם, מואב, נַבָּטִים.

תחום מדינת החשמונאים (השטח המקווקו): רוב ארץ־ישראל משני עברי הירדן – מפניון בצפון ועד דרומה לאדום ולים המלח; במערב עד חוף הים (פרט לרצועת חוף קטנה בדרום, המסומנת בלבן מחוץ לתחום, ולפניקיה בצפון־מערב); במזרח הגליל, הגולן, הבשן, הגלעד ומואב. פניקיה והנבטים מחוץ לתחום.

היישובים המסומנים (מצפון לדרום): פַּניון – יישוב יהודי; ארבל – יישוב יהודי; גמלא – יישוב יהודי; דור – יישוב לא יהודי; סְקִיתוֹפּוֹלִיס (בית שאן) – יישוב מעורב; שכם – יישוב יהודי; מודיעין – יישוב יהודי; בית חורון – יישוב יהודי; גזר – יישוב יהודי; ירושלים – יישוב יהודי; אדוריים – יישוב יהודי. היישוב שומרון אינו מסומן במפה זו.

מפה 2 – מדינת החשמונאים בשיאה

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il